

V Bruseli 29. septembra 2025
(OR. en)

13340/25

ENER 469

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	29. septembra 2025
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2025) 539 final
Predmet:	SPRÁVA KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU o preskúmaní uplatňovania nariadenia (EÚ) 2019/941

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2025) 539 final.

Príloha: COM(2025) 539 final

V Bruseli 29. 9. 2025
COM(2025) 539 final

SPRÁVA KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU
o preskúmaní uplatňovania nariadenia (EÚ) 2019/941

1. Úvod

Nariadenie (EÚ) 2019/941 o pripravenosti na riziká (ďalej len „nariadenie“) bolo prijaté v roku 2019 ako súčasť balíka opatrení v oblasti čistej energie s cieľom zabezpečiť, aby boli všetky členské štáty vybavené vhodnými nástrojmi na predchádzanie krízovým situáciám v súvislosti s dodávkami elektriny, prípravu na ne a ich riadenie v duchu solidarity a transparentnosti, a to pri dodržiavaní požiadaviek konkurencieschopného vnútorného trhu s elektrinou. Nariadenie bolo prijaté v kontexte prebiehajúcej hlbkej transformácie trhov EÚ s elektrinou, ktorá sa vyznačuje decentralizovanejšími trhmi s väčším počtom aktérov, vyšším podielom energie z obnoviteľných zdrojov a lepšie prepojenými trhmi s elektrinou, čo si vyžaduje koordinovanejšie opatrenia v oblasti bezpečnosti dodávok.

Cieľom nariadenia bolo riešiť tieto výzvy prostredníctvom rôznych opatrení, a to prostredníctvom: 1. identifikácie regionálnych a vnútroštátnych scenárov krízy dodávok elektriny; 2. posúdenia rizík súvisiacich s vlastníctvom infraštruktúry významnej z hľadiska bezpečnosti dodávok elektriny; 3. posúdení sezónnej a krátkodobej primeranosti; 4. plánov pripravenosti na riziká; 5. regionálnych a dvojstranných opatrení na spoluprácu pri prevencii alebo riadení krízy; 6. cvičení. V tejto správe sa posudzuje uplatňovanie takýchto opatrení na základe skúseností získaných pri ich vykonávaní¹ a podľa článku 18 ods. 4 nariadenia, v ktorom sa vyžaduje vypracovanie tejto správy do 1. septembra 2025.

Komisia zároveň pripravuje kontrolu vhodnosti, v rámci ktorej posúdi súlad a synergie medzi nariadením a nariadením (EÚ) 2017/1938 o bezpečnosti dodávok plynu. Táto správa, správa o kontrole vhodnosti, ako aj pripravované posúdenie vplyvu pripravíva pôdu pre revíziu rámca EÚ pre energetickú bezpečnosť, ktorá bola oznámená v Akčnom pláne pre cenovo dostupnú energiu² a v Európskej stratégii únie pripravenosti³. Revíziou sa tiež zvýši bezpečnosť dodávok elektriny na úrovni Únie, pričom osobitná pozornosť sa venuje integrácii systému a novým rizikám (napr. vplyvom zmeny klímy, hybridným hrozbám atď.).

2. Analýza uplatňovania ustanovení obsiahnutých v nariadení

2.1. Identifikácia regionálnych a vnútroštátnych scenárov krízy dodávok elektriny

Európska sieť prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu (ďalej len „ENTSO-E“) musí každé štyri roky určiť najvýznamnejšie regionálne⁴ scenáre krízy dodávok elektriny vo vzťahu k primeranosti sústavy, bezpečnosti sústavy a palivovej bezpečnosti, a to v úzkej spolupráci s viacerými zainteresovanými stranami⁵ (článok 6). Identifikácia sa riadi metodikou, ktorú vypracúva sieť ENTSO-E a schvaľuje Agentúra pre spoluprácu regulačných

¹ Táto správa bola vypracovaná pred tým, ako boli k dispozícii závery expertnej skupiny zriadenej sieťou ENTSO-E na prešetrenie výpadku v elektroenergetických systémoch Španielska a Portugalska, ku ktorému došlo 28. apríla 2025. V dôsledku toho nie sú uvedené závery v tejto správe zohľadnené.

² COM(2025) 79.

³ JOIN(2025) 130 final.

⁴ Podľa nariadenia o pripravenosti na riziká je „región“ skupina členských štátov, ktorých prevádzkovatelia prenosovej sústavy majú spoločné regionálne koordinačné centrum.

⁵ So skupinou pre koordináciu v oblasti elektrickej energie (expertná skupina zložená z členských štátov, agentúry ACER a zo siete ENTSO-E), s regionálnymi koordinačnými centrami a orgánmi verejnej moci v členských štátoch.

orgánov v oblasti energetiky (ďalej len „ACER“)⁶ (článok 5). Regionálne scenáre sú pre členské štáty základom pre následnú identifikáciu vnútroštátnych scenárov krízy dodávok elektriny (článok 7). Obidva typy scenárov sú základom pre navrhovanie spoľahlivých preventívnych a zmierňujúcich opatrení.

Prvé posúdenie regionálneho krízového scenára vykonala sieť ENTSO-E v septembri 2020. Členské štáty ponechali vo svojich plánoch pripravenosti na riziká (ďalej len „plány“), ktoré predložili Komisii v roku 2022, len pre ne významné regionálne scenáre a v prípade potreby doplnili špecifické scenáre (napr. scenár *Dunkelflaute* pre Holandsko). Sieť ENTSO-E v úzkej spolupráci s agentúrou ACER a Komisiou revidovala metodiku, a to na základe skúseností z prvej identifikácie scenárov, prvého súboru plánov a odporúčania skupiny pre koordináciu v oblasti elektrickej energie⁷. Túto revidovanú metodiku⁸ schválila agentúra ACER v roku 2024 a použila ju pri druhej identifikácii regionálnych scenárov krízy dodávok elektriny, ktorá bola dokončená v septembri 2024. Zlepšenia metodiky zahŕňajú rozšírený opis regionálnych scenárov, povinné simulácie rastúceho počtu scenárov so zvýšenou úrovňou závažnosti, nový prístup zhora nadol na zabezpečenie širokého regionálneho rozmeru od počiatočných fáz identifikácie a nepretržitú spoluprácu so zainteresovanými stranami.

Prvýkrát bol identifikovaný súbor konkrétnych regionálnych scenárov, na ktorých sa má zakladať práca na opatreniach, čím sa má **zabezpečiť určitá miera konzistentnosti medzi členskými štátmi**. Ide o významný míľnik, ktorý spojil prevádzkovateľov prenosových sústav a vnútroštátne orgány, aby zvážili rizikové scenáre presahujúce štátne hranice vzhľadom na regionálny rozmer niektorých rizík (napr. ťažké letá, ktoré zahŕňajú vlny horúčav, lesné požiare, suchá) a zvýšenú úroveň prepojenia elektrizačných sústav.

Napriek zlepšeniam, ktoré sa už dosiahli, však pretrvávajú niektoré nedostatky. Po prvé, **opis rizikových scenárov vo väčšine vnútroštátnych plánov bol dosť povrchný a nedostatočný** na pochopenie ich konkrétnych vplyvov. Týkalo sa to scenárov vzťahujúcich sa na úmyselné útoky, ako aj na extrémne výkyvy počasia a adaptáciu na zmenu klímy. Komisia napríklad, najmä v prípade scenárov týkajúcich sa kybernetickej bezpečnosti, požadovala viac podrobností o požiadavkách na kybernetickú bezpečnosť, postupoch pri incidentoch a príslušných aktéroch. Po druhé, **chýbali konkrétne informácie na vyčíslenie potenciálnych vedľajších účinkov plynovej krízy na sektor elektrickej energie**, aby bolo možné určiť potrebu prípadných (regionálnych) preventívnych opatrení, a to aj vzhľadom na dramatické zmeny vyplývajúce z komplexnej vojenskej invázie Ruska na Ukrajinu. Niektoré členské štáty tak museli vypracovať *ad hoc* scenáre alebo vykonať záťažové testy, aby pochopili rozsah vplyvov takejto udalosti. Komisia s cieľom napraviť túto situáciu požiadala členské štáty, aby prehĺbili analýzu scenárov a zahrnuli do nej geopolitické riziká, závislosť od dovozu palív a od iných dodávateľských reťazcov z tretích krajín, ako aj vedľajšie účinky presahujúce z iných sektorov do sektora elektrickej energie⁹, ¹⁰. Po tretie, sieť ENTSO-E odhadla pred zimou 2022/2023 kritické objemy plynu potrebné na prevádzku sektora elektrickej energie počas

⁶ [Rozhodnutie agentúry ACER zo 6. marca 2020.](#)

⁷ Odporúčanie vydané skupinou pre koordináciu v oblasti elektrickej energie podľa článku 6 ods. 2 nariadenia.

⁸ [Rozhodnutie agentúry ACER č. 02/2024 z 8. marca 2024.](#)

⁹ Napríklad nárast odberu elektriny na vykurovanie pri absencii iných palív.

¹⁰ Žiadosti Komisie boli súčasťou nezáväzných stanovísk Komisie vydaných podľa článku 13 ods. 2 nariadenia.

zimy, aby podporila rozhodovanie vlád. Napriek týmto ad hoc riešeniam sa ukázal zásadný nedostatok v základnom prvku logiky pripravenosti na riziká krízy dodávok elektriny, ktorý si vyžaduje konkrétnejšie a operatívnejšie ustanovenia a ďalšie úvahy o vplyve závislosti od dovážaných fosílnych palív.

Ďalšie problémy sa týkajú **obmedzeného zohľadnenia preventívnych a zmierňujúcich opatrení** v rámci simulácií scenárov, čo môže viesť k závažnejším dôsledkom, než aké možno v praxi odôvodnene očakávať. V dôsledku toho môžu regionálne scenáre priniesť dramatickejšie výsledky než vnútroštátne scenáre. Zároveň je prepojenie so scenármi Európskej siete prevádzkovateľov prepravných sietí pre plyn (ďalej len „ENTSO“), ktoré sa týkajú narušenia dodávok zemného plynu a infraštruktúry, slabé, čo vedie k celkovému záveru, že **konzistentnosť a koordinácia medzi jednotlivými sektormi sú** napriek ustanoveniam v nariadení **obmedzené**.

Pokiaľ ide o adaptáciu na zmenu klímy, spoločným problémom bol nedostatok úvah o zraniteľnosti voči zmene klímy a klimatických rizikách v scenároch, ktoré by mohli pomôcť pri navrhovaní preventívnych opatrení na zníženie vystavenia rizikám súvisiacim s klímou. Až na niekoľko výnimiek v plánoch chýbal jasný údaj o tom, ako budúci rozvoj siete pomôže vyrovnať sa s dôsledkami týchto rizík (pozri tiež oddiel 2.4). A napokon **je potrebné nájsť rovnováhu v tom, ako sa do simulácií začleňuje vnútroštátny rozmer** na doplnenie regionálnej analýzy. Ak je vnútroštátny rozmer obmedzený, vplyvy niektorých typov rizík môžu byť podhodnotené (napr. lesné požiare), ale ak je príliš výrazný, hrozí riziko príliš roztrieštených a na vnútroštátnu úroveň zameraných posúdení, čo zapojenie regionálnych koordinačných centier nevyriešilo.

2.2. Riziká súvisiace s vlastníctvom infraštruktúry významnej z hľadiska bezpečnosti dodávok elektriny

Členské štáty musia do štyroch mesiacov od identifikácie regionálnych krízových scenárov identifikovať a oznámiť¹¹ Komisii a skupine pre koordináciu v oblasti elektrickej energie (ďalej len „skupina ECG“) všetky riziká súvisiace s vlastníctvom infraštruktúry významnej z hľadiska bezpečnosti dodávok elektriny (článok 7 ods. 4 a odôvodnenie 17). Ak je to relevantné, členské štáty musia takisto uviesť akékoľvek relevantné preventívne alebo zmierňujúce opatrenie.

Členské štáty oznámili svoje prvé posúdenia takýchto rizík v januári 2021. Tieto posúdenia sa zväčša zameriavali na prenosovú infraštruktúru, ktorá je v mnohých prípadoch buď vo vlastníctve štátu, alebo vo vlastníctve subjektov, v ktorých má štát väčšinový podiel. Len málo členských štátov identifikovalo potenciálne riziká súvisiace s vlastníctvom a tieto riziká sa považovali za nepravdepodobné. Väčšina členských štátov má navyše zavedené preventívne opatrenia a opatrenia pripravenosti, ako sú mechanizmy preverovania priamych zahraničných investícií alebo osobitné postupy upravujúce prevody vlastníctva. Posudzovanie sa znova uskutočnilo v januári 2025 s podobnými výsledkami.

Výsledkom tohto ustanovenia bolo po prvýkrát špecializované posúdenie rizík súvisiacich s vlastníctvom. Napriek tomu **sa dôraz kládol takmer výlučne na prenosové a distribučné**

¹¹ Väčšina členských štátov (24) a Severné Írsko predložili oznámenie medzi 4. štvrťrokom 2020 a 1. štvrťrokom 2021. Malta a Lotyšsko predložili oznámenie skupine ECG v júni 2021 na základe projektu EU Pilot. Grécko predložilo oznámenie skupine ECG v júni 2022 na základe formálnej výzvy.

sústavy. Iné relevantné aktíva, ako napríklad výrobné aktíva, sa zvyčajne nebrali do úvahy (až na niekoľko výnimiek), a to ani vtedy, keď mali vo výrobných aktívach podiely štátom vlastnené podniky z tretích krajín. Znamená to tiež, že sa nezohľadnili medzisektorové riziká, napr. riziká súvisiace s vlastníctvom príslušnej infraštruktúry v plynárenskom sektore. V tejto oblasti je potrebné zlepšenie.

2.3. Posúdenia sezónnej a krátkodobej primeranosti

Sieť ENTSO-E musí pred každým zimným a letným obdobím vykonať posúdenie sezónnej primeranosti na úrovni Únie a uverejniť ho do 1. decembra v prípade zimného obdobia a do 1. júna v prípade letného obdobia. Hoci táto povinnosť nie je nová¹², tieto posúdenia sa musia vykonávať podľa novej spoločnej metodiky (článok 8). Takáto metodika sa musí používať pri všetkých posúdeniach krátkodobej primeranosti, či už sa vykonávajú na vnútroštátnej úrovni, regionálnej úrovni, alebo na úrovni Únie.

Metodiku posúdení krátkodobej a sezónnej primeranosti schválila agentúra ACER v marci 2020 na návrh siete ENTSO-E a odvtedy ju ENTSO-E používa pri príprave „zimného výhľadu“ a „letného výhľadu“. Tieto posúdenia sa stali veľmi dôležitým nástrojom pri príprave každej sezóny, a to najmä v situáciách, keď riziká ovplyvňovali niekoľko členských štátov súčasne, napr. pri nedostupnosti výroby v tradične vyvážajúcich krajinách. Od komplexnej vojenskej invázie Ruska na Ukrajinu sa navyše prijatie zimného výhľadu posunulo na november s predchádzajúcimi diskusiami o pozorovaných trendoch a predbežných poznatkoch, ktoré sa uskutočňujú na zasadnutiach skupiny ECG aj v októbri, aby bolo pred zimným obdobím viac času na prijatie preventívnych opatrení.

Stále však existuje priestor na zlepšenie, napríklad pokiaľ ide o zohľadnenie vedľajších účinkov z iných sektorov. Výpočet kritických objemov plynu (pozri oddiel 2.1) bol užitočný a zachoval sa aj v nasledujúcich zimných výhľadoch, ale preukazuje sa ním **potreba ďalšej integrácie medzi sektormi plynu a elektrickej energie** v kontexte zvyšujúceho sa podielu výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov a postupného vyradovania fosílného plynu, prípadne v budúcnosti aj s inými sektormi (napr. sektorom vodíka). Niektoré členské štáty ďalej požiadali o zohľadnenie výsledkov zimného posúdenia ENTSG v zimnom výhľade pre elektrinu, ako aj o väčšiu integráciu a spoluprácu medzi oboma sieťami ENTSO.

Pokiaľ ide o posúdenie krátkodobej primeranosti, všetky regionálne koordinačné centrá ho už zaviedli a majú k dispozícii nástroj krátkodobej celoeurópskej primeranosti. Posúdenie krátkodobej primeranosti je dôležité na účely situačnej informovanosti a riešenia potenciálnych obmedzení v období na týždeň dopredu (najbližších sedem dní), a preto je pri zohľadňovaní primeranosti významným ukazovateľom toho, či v členských štátoch hrozí kríza dodávok elektriny (t. j. či krajina dokáže uspokojiť dopyt v rámci krajiny prostredníctvom výroby a výmeny). Tento prístup však nezahŕňa toky energie a bezpečnostnú analýzu systému, napríklad identifikáciu slabých článkov, ktoré sa môžu preťažiť a spôsobiť kaskádové udalosti mimo kontroly (N-k). Bezpečnostná analýza môže poskytnúť ďalší rozmer bezpečnosti dodávok elektriny. Niektoré členské štáty preto poukázali na potrebu zahrnúť do posúdení

¹² V článku 106 ods. 1 a 2 nariadenia (EÚ) 2017/1485 sa prevádzkovateľom prenosových sústav ukladá povinnosť prispievať k celoeurópskej analýze zimných a letných výhľadov prostredníctvom analýzy primeranosti regulačnej oblasti, zatiaľ čo v článku 8 ods. 3 písm. f) nariadenia (ES) č. 714/2009 (zrušené) je medzi úlohami siete ENTSO-E zahrnutý „ročný výhľad primeranosti výroby energie v letnom a zimnom období“.

prenosovú infraštruktúru, ktorá v nich v súčasnosti chýba, pretože v prípade hroziacej krízy by mohla poskytnúť prehľad o potenciálne preťažených zónach, ktoré bránia toku energie tam, kde je potrebná.

2.4. Plány pripravenosti na riziká

Členské štáty musia na základe regionálnych a vnútroštátnych scenárov krízy dodávok elektriny každé štyri roky prijať a aktualizovať vnútroštátne plány pripravenosti na riziká (ďalej len „plány“), a to po konzultácii s príslušnými zainteresovanými stranami a vnútroštátnymi orgánmi. Pred ich prijatím musia členské štáty konzultovať návrhy svojich plánov s príslušnými členskými štátmi vo svojom regióne, s ostatnými príslušnými priamo prepojenými členskými štátmi a so skupinou ECG, aby sa zabezpečila konzistentnosť (článok 10). V článkoch 11 a 12 sa opisuje povinný obsah plánov a v prílohe¹³ sa stanovuje aj vzor.

Príslušné vnútroštátne orgány prijali svoje plány a oznámili ich Komisii v roku 2022¹⁴, a to po uskutočnení povinných konzultácií. Komisia tieto plány posúdila. Hoci mnohé z nich boli pomerne rozsiahle, pokiaľ ide o opis vnútroštátneho rámca, Komisia vydala stanoviská¹⁵, v ktorých poukázala na **nedostatočný súlad s ustanoveniami nariadenia**, a požadovala zmeny. Komisia vo svojej žiadosti o zmeny vzhľadom na okolnosti, ktoré nastali po komplexnej vojenskej invázii Ruska na Ukrajinu, požiadala členské štáty, aby prioritne: i) aktualizovali plány s pragmatickým zameraním na vplyv nedostatku dovážaných fosílnych palív (z Ruska), napr. zmenu paliva, zvýšenie odberu elektriny v prípade nedostatku iných palív na vykurovanie; ii) vykonali skúšku plánu pred zimným obdobím; iii) vypracovali ustanovenia o solidarite (pozri oddiel 2.7) a iv) prehľadili posúdenie krízových scenárov (pozri oddiel 2.2).

Ďalšie časté žiadosti Komisie sa týkajú:

- obmedzeného **opisu vnútroštátnych scenárov krízy dodávok elektriny** (pozri oddiel 2.1),
- **vymedzenia krízy dodávok elektriny**, pretože je potrebné, aby zainteresované strany a ostatné krajiny vedeli predvídať, kedy by sa mohol vyhlásiť stav núdze, a čo je dôležitejšie, kedy by sa mali uplatniť netrhové opatrenia,
- **povinných skúšok stavu núdze** (pozri oddiel 2.8),
- informácií o povinných **konzultáciách so zainteresovanými stranami** pred vypracovaním plánu (článok 10 ods. 1 nariadenia),
- **ďalších informácií o niektorých vnútroštátnych opatreniach** vrátane postupov, spúšťacích mechanizmov a podmienok ich uplatňovania, a to najmä v prípade

¹³ Hlavnými kapitolami plánov sú: i) zhrnutie scenárov krízy dodávok elektriny; ii) úlohy a povinnosti príslušného orgánu; iii) postupy a opatrenia, ktoré sa majú dodržiavať v prípade krízy dodávok elektriny; iv) koordinátor krízy a informácie o v) konzultáciách so zainteresovanými stranami počas prípravy plánov a o vi) skúškach stavu núdze, ktoré majú príslušné orgány pravidelne organizovať.

¹⁴ Do termínu 5. januára 2022 predložilo svoje plány len 14 členských štátov. Ďalších deväť členských štátov ich oznámilo do konca apríla 2022 a posledný plán bol oznámený v decembri 2022 po tom, ako Komisia vykonala sériu opatrení na presadzovanie predpisov.

¹⁵ https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-security/security-electricity-supply/risk-preparedness-plans-electricity-sector-national-competent-authorities-and-commissions-opinions_sk.

netrhových opatrení, ktoré sa majú aktivovať v prípade krízy dodávok elektriny (len ako posledná možnosť a nenarúšajúcim spôsobom),

- **plánov na rozvoj budúcich sietí**, ktoré pomôžu zvládnuť zistené riziká,
- mechanizmov používaných na **informovanie verejnosti o kríze dodávok elektriny**,
- mechanizmov **spolupráce a koordinácie s členskými štátmi mimo ich regiónu** alebo s tretími krajinami.

Plány sú základným kameňom nariadenia. Zabezpečujú transparentnosť a umožňujú koordináciu opatrení v jednotlivých regiónoch. Sieť ENTSO-E vo svojom zimnom výhlade na roky 2022 – 2023¹⁶ dospela k záveru, že cezhraničná spolupráca a úzka koordinácia na všetkých úrovniach budú počas daného zimného obdobia kľúčové, aby sa zabezpečilo, že európsky elektroenergetický systém si zachová rovnováhu medzi ponukou a dopytom, a osobitne sa odvolala na výmenu informácií o plánoch pripravenosti na riziká.

Je však ešte stále čo zlepšovať. Vzhľadom na to, že scenáre neboli podrobne opísané, nie je možné dospieť k záveru, či boli do plánov zahrnuté a či sa prijali všetky vhodné opatrenia na riešenie zistených rizík. Medzisektorové prepojenie zostáva takisto slabé a je otázne, či sa vo viacerých plánoch uplatňuje prístup zameraný na budúcnosť, o čom svedčí aj obmedzené zohľadnenie budúceho rozvoja siete.

Pokiaľ ide o postup, **ustanovenia možno považovať za zbytočne náročné**, a to v prípade prijímania plánov, ich posudzovania Komisiou, ako aj v prípade odpovedania na žiadosť Komisie o zmeny, čo sa prejavilo početnými oneskoreniami napriek opatreniam na presadzovanie predpisov. Hoci väčšina členských štátov zahrnula do svojich plánov viac podrobností v nadväznosti na odporúčania Komisie, neriešili sa všetky otázky, čo svedčí o obmedzenej účinnosti spätnej väzby. Efektívnosť administratívneho procesu plánov pripravenosti na riziká sa podrobnejšie rozoberá v správe o kontrole vhodnosti.

2.5. Regionálne a dvojstranné opatrenia na spoluprácu pri prevencii alebo riadení krízy

Nariadením sa zaviedol nový mechanizmus spolupráce členských štátov v duchu solidarity s cieľom prevencie alebo riadenia kríz (článok 15). Ak existujú potrebné technické možnosti, členské štáty si musia navzájom ponúknuť pomoc prostredníctvom „regionálnych“ alebo „dvojstranných“¹⁷ opatrení, ktorých konečným cieľom je ochrana verejnej a osobnej bezpečnosti. Členské štáty sa musia vopred dohodnúť na technických, právnych a finančných podmienkach potrebných na vykonávanie takýchto regionálnych alebo dvojstranných opatrení, a to aj pokiaľ ide o spravodlivú náhradu. Následne musí každý členský štát zaviesť a opísať vo svojom pláne vnútroštátne opatrenia, ktorými sa zabezpečí skutočné vykonávanie a presadzovanie opatrení solidarity. Komisia poskytla členským štátom usmernenia¹⁸ o kľúčových prvkoch spravodlivej náhrady a ďalších aspektoch, ktoré majú byť zahrnuté do

¹⁶ [Zimný výhľad siete ENTSO-E na roky 2022 – 2023](#).

¹⁷ Regionálne opatrenia sa dohadujú v rámci regiónu, zatiaľ čo dvojstranné opatrenia sa dohadujú medzi dvoma elektricky prepojenými krajinami, ktoré však nie sú v tom istom regióne. Región sa v článku 2 nariadenia vymedzuje ako skupina členských štátov, ktorých prevádzkovatelia prenosovej sústavy majú spoločné regionálne koordinačné centrum. Až do zriadenia regionálnych koordinačných centier sa uplatňujú prechodné ustanovenia (článok 22 nariadenia).

¹⁸ Ú. v. EÚ L 184, 12.6.2020, s. 79 – 93.

technických a finančných podmienok medzi členskými štátmi na účely uplatňovania mechanizmu pomoci.

Informácie o týchto opatreniach v plánoch zväčša chýbali. V niektorých prípadoch (9) sa v plánoch odvolávalo na existujúce dohody o regionálnej a dvojstrannej spolupráci a určilo sa niekoľko možných budúcich opatrení, ktoré však zatiaľ neboli schválené ani prijaté. Jedným z najpokročilejších prípadov bolo päťstranné energetické fórum¹⁹, ktorého členovia podpísali v decembri 2021 memorandum o porozumení so zoznamom možných spoločných opatrení na ďalšiu analýzu. Členské štáty strednej a východnej Európy podpísali podobné memorandum o porozumení v roku 2022. V iných prípadoch (15) sa členské štáty odvolávali na existujúce dohody medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav, ale vzhľadom na absenciu ďalších informácií o konkrétnych opatreniach nebolo jasné, či takéto dohody spĺňajú požiadavky nariadenia. Zmenené plány, ktoré nasledovali po žiadosti Komisie o ďalšie informácie, neobsahovali žiadne ďalšie významné informácie a iba sa v nich poukazovalo na prebiehajúce rokovania so susednými krajinami. Je zrejmé, že v tejto oblasti je potrebné výrazné zlepšenie.

Tento mechanizmus dvojstrannej a regionálnej spolupráce bol navrhnutý tak, aby umožnil členským štátom značnú flexibilitu pri jeho zavádzaní, a to stanovením minimálnych ustanovení a požiadaviek. Hoci je takáto koncepcia vhodná na zohľadnenie rozmanitých osobitných podmienok, z dôkazov²⁰ vyplýva, že jej praktické vykonávanie je náročné, pretože si vyžaduje predchádzajúcu dohodu a diskusiu o celom rade zásadných otázok, pri ktorých sa východiská jednotlivých členských štátov výrazne líšili. Medzi problémy, ktoré sa vyskytli, patrí odlišné vymedzenie krízy dodávok elektriny, vymedzenie rozsahu činností príslušného orgánu počas krízy, a to aj pri podpore druhých, vypracovanie mechanizmov finančnej náhrady a vytvorenie komunikačných a koordinačných protokolov. Hoci Komisia vyvinula na podporu členských štátov určité úsilie (napr. objasnenie vymedzenia krízy dodávok elektriny nad rámec obsahu nariadenia²¹, vysvetlenie prepojenia medzi nariadením a sieťovým predpisom o stavoch núdze a obnovy prevádzky²², výmena existujúcich postupov na regionálnu spoluprácu a niektorých existujúcich opatrení²³), nebol v plnej miere vypracovaný žiadny nový mechanizmus dvojstrannej alebo regionálnej spolupráce.

2.6. Cvičenia

V nariadení sa vyžadujú pravidelné skúšky účinnosti postupov v plánoch na predchádzanie krízam dodávok elektriny vrátane mechanizmov výmeny informácií a spolupráce. V plánoch sa musí uvádzať harmonogram dvojročných regionálnych a prípadne vnútroštátnych skúšok

¹⁹ Päťstranné energetické fórum je regionálnym partnerstvom, ktoré zahŕňa tieto členské štáty: Belgicko, Holandsko, Luxembursko, Nemecko, Francúzsko a Rakúsko.

²⁰ Vyplýva to najmä z dvoch seminárov, ktoré Komisia zorganizovala s členskými štátmi v máji 2023 a v júni 2024.

²¹ V nariadení sa ponecháva členským štátom značný priestor na vymedzenie krízy, keďže si samy určujú, čo je to „významný nedostatok elektriny“ (článok 2). V praxi sa to pohybuje od podrobných a špecifických prístupov zahŕňajúcich hodnoty ukazovateľov až po veľmi všeobecné vymedzenia, ktoré ponechávajú členským štátom flexibilitu pri vyhlasovaní krízy v závislosti od okolností.

²² Nariadenie Komisie (EÚ) 2017/2196 z 24. novembra 2017, ktorým sa stanovuje sieťový predpis o stavoch núdze a obnovy prevádzky v sektore elektrickej energie (Ú. v. EÚ L 312, 28.11.2017, s. 54 – 85).

²³ V rámci druhého seminára, ktorý Komisia zorganizovala v júni 2024.

stavu núdze s podrobnými informáciami o postupoch a zúčastnených aktéroch. Poznatky z týchto skúšok sa musia premietnuť do ďalších vydaní plánov.

Plány alebo ich zmenené verzie vo všeobecnosti obsahujú len obmedzené informácie o cvičeniach, zväčša všeobecné informácie o postupoch cvičení a zúčastnených zainteresovaných stranách. V prípade väčšiny členských štátov chýba povinný harmonogram budúcich regionálnych a vnútroštátnych cvičení simulácie kríz v reálnom čase. Iba členské štáty päťstranného energetického fóra²⁴ boli pomerne aktívne pri organizovaní cvičení v súvislosti s krízou dodávok elektriny, čo viedlo k zlepšeniu ich plánov (napríklad komunikačných protokolov). Okrem toho len jeden členský štát opísal prepojenie medzi sektormi elektrickej energie a plynu v rámci skúšok stavu núdze.

Na záver a na základe poskytnutých informácií možno konštatovať, že **skúšky postupov v plánoch boli prinajlepšom obmedzené, aj keď odborníci všeobecne uznávajú výhody takýchto skúšok**. To by hovorilo v prospech normatívnejších ustanovení týkajúcich sa cvičení a prípadnej podpornej úlohy ďalšieho aktéra v prípade regionálnych cvičení, a to na základe príkladu členských štátov päťstranného energetického fóra. Viacerí delegáti členských štátov zároveň vyjadrili na zasadnutí skupiny ECG obavy z veľkého počtu plánovaných cvičení v rôznych oblastiach, ktoré sa týkajú elektriny, čo môže viesť k určitej únave z cvičení a v konečnom dôsledku to môže obmedziť zdroje, ktoré sú k dispozícii na cvičenia, ako sa vyžaduje v nariadení. V tejto oblasti existuje značný priestor na zlepšenie a posilnenie synergií.

3. Závery

Vykonávanie nariadenia umožňuje EÚ dosiahnuť významný pokrok v oblasti bezpečnosti dodávok elektriny. Nariadenie poskytlo vôbec prvý celoeurópsky spoločný a jednotný rámec pre pripravenosť na riziká v oblasti elektriny a členské štáty vypracovali plány pripravenosti na riziká, ktoré vychádzajú z regionálnych a vnútroštátnych scenárov krízy dodávok elektriny, a to podľa jednotných metodík a spoločného vzoru.

V tejto správe sa však poukazuje aj na niektoré oblasti, ktoré je potrebné výrazne zlepšiť. Patrí sem potreba hlbšej analýzy regionálnych a vnútroštátnych scenárov krízy dodávok elektriny na podporu tvorby politiky (preventívne a núdzové opatrenia), vypracovanie účinnejších regionálnych a dvojstranných opatrení na spoluprácu pri prevencii alebo riadení krízy a využívanie cvičení a skúšok stavu núdze na zabezpečenie účinnosti vnútroštátnych plánov. V tejto správe sa tiež identifikuje nedostatočná koncepcia integrácie systému v súvislosti s bezpečnosťou dodávok a odolnosťou systému, čo vedie k určitým slabým miestam v súčasnom rámci.

Komisia sa okrem toho bude zaoberať výsledkami a odporúčaniami expertnej skupiny zriadenej v súlade s právom EÚ s cieľom prešetriť výpadok v elektroenergetických systémoch Španielska a Portugalska, ku ktorému došlo 28. apríla 2025. Poskytne to ďalšie poznatky, ktoré treba zohľadniť pri revízii rámca energetickej bezpečnosti s konečným cieľom zabezpečiť, aby bola štruktúra energetickej bezpečnosti EÚ pevná, odolná a schopná chrániť európskych občanov a podniky pred výzvami budúcnosti.

²⁴

Belgicko, Holandsko, Luxembursko, Nemecko, Francúzsko, Rakúsko a Švajčiarsko.

Od nadobudnutia účinnosti nariadenia malo na energetický systém veľký vplyv aj niekoľko udalostí, ako napríklad komplexná vojenská invázia Ruska na Ukrajinu a zvýšené riziká pre kritickú energetickú infraštruktúru. EÚ v reakcii na tieto udalosti urýchlila prácu na nových právnych predpisoch na ochranu kritickej infraštruktúry pred fyzickými a kybernetickými útokmi²⁵, vykonala záťažové testy kritickej energetickej infraštruktúry²⁶ a tiež posilnila spoluprácu s ďalšími aktérmi, ako je napríklad NATO²⁷. EÚ nedávno zintenzívnila úsilie²⁸ o posilnenie bezpečnosti svojej podmorskej káblovej infraštruktúry, a to okrem iného v reakcii na rastúce hrozby pre podmorské elektrické káble²⁹, ktoré vyplývajú z nezákonných aktivít ruskej tieňovej flotily. Tento najnovší vývoj je v súčasnej štruktúre energetiky zohľadnený len v obmedzenej miere a vo forme odporúčaní určených členským štátom, ktoré sú obsiahnuté v stanoviskách Komisie k plánom, napr. na implementáciu výsledkov záťažových testov alebo na zintenzívnenie spolupráce medzi orgánmi zodpovednými za bezpečnosť dodávok a aktérmi v oblasti kybernetickej bezpečnosti.

Podobne by Komisia mohla členským štátom len odporučiť, aby do svojich plánov zahrnuli aspekty zmeny klímy, ako napríklad zraniteľnosť voči zmene klímy a klimatické riziká. Európska komisia teraz uverejnila svoje vôbec prvé európske posúdenie klimatických rizík³⁰, v ktorom dospela k záveru, že sa predpokladá, že v odvetví energetiky dôjde k najvýraznejšiemu nárastu hospodárskych ročných škôd na kritickej infraštruktúre v porovnaní s dopravou, priemyslom a so sociálnym sektorom, a odporučila posilnenie plánovania týkajúceho sa klimatických rizík v sektore elektrickej energie³¹. Komisia navyše predstavila Európsku stratégiu únie pripravenosti³² s cieľom zvýšiť schopnosť EÚ predvídať bezprecedentné hrozby, ktorým Európska únia čelí – od geopolitického napätia a konfliktov, kybernetickej bezpečnosti a rizík manipulácie s informáciami až po zmenu klímy a zvyšujúce sa riziká prírodných hrozieb –, predchádzať im a reagovať na ne. V tejto stratégii sa predpokladá vypracovanie komplexných posúdení rizík a hrozieb pre EÚ.

Európsky energetický systém okrem toho naďalej prechádza hlbokou transformáciou, ktorú poháňa potreba dekarbonizácie a elektrifikácie hospodárstva a ktorej účinky sú už hmatateľné. Rámec musí byť pripravený na takéto zmeny, aby sa zachovala bezpečnosť dodávok v Únii.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti sa zdá, že **revízia existujúceho rámca** je nevyhnutná, aby sa zabezpečilo, že je vhodný na riešenie nových výziev. Zistenia vyplývajúce z tejto správy a z kontroly vhodnosti budú podkladom pre budúce politické iniciatívy Komisie zamerané na posilnenie bezpečnosti dodávok elektriny na úrovni Únie.

²⁵ Smernica (EÚ) 2022/2557 o odolnosti kritických subjektov (smernica CER), (Ú. v. EÚ L 333, 27.12.2022, s. 164). Smernica (EÚ) 2022/2555 o opatreniach na zabezpečenie vysokej spoločnej úrovne kybernetickej bezpečnosti v Únii (smernica NIS 2) (Ú. v. EÚ L 333, 27.12.2022, s. 80).

²⁶ Pozri bod 6 odporúčania Rady z 8. decembra 2022 o celoúnijnom koordinovanom prístupe k posilneniu odolnosti kritickej infraštruktúry (Ú. v. EÚ C 20, 20.1.2023, s. 1).

²⁷ Pozri [správu osobitnej skupiny EÚ – NATO pre odolnosť kritickej infraštruktúry](#).

²⁸ COM(2025) 440 final/2.

²⁹ JOIN(2025) 9 final.

³⁰ [Európske posúdenie klimatických rizík](#).

³¹ COM(2024) 91.

³² JOIN/2025/130 final.